

MIOKARD INFARKTI KELIB CHIQUISH SABABLARI. MIOKARD INFARKTURLARI. DIAGNOSTIKA VA DAVOLASH USULLARI.

BAXROMOVA AZIMA ABBOSOVNA
BUXORO TIBBIYOT INSTITUTI. BUXORO SHAHAR. O'ZBEKISTON.

Miokard infarkti (yurak xuruji deb ham ataladi) - yurak mushagi ishemiyasining o'tkir davri bo'lib, u qon ta'minoti buzilganida qon yurakka oqishining to'xtashi bilan tavsiflanadi. Agar o'n besh daqiqa ichida qon yana oqishni boshlamasa, yurakning bir qismi o'ladi (yurak mushaklari nekrozi). Bu yurakning o'lik to'qimalarga ega bo'lgan qismi bo'lib, miokard infarkti deb ataladi. Nekroz keng yoki kichik o'choqli bo'lishi mumkin. Nekrozning joylashishiga ko'ra: old tomon miokard infarkti, yon tomon miokard infarkti va interventrikulyar infarktlar mavjud. 60 yoshgacha bo'lgan erkaklarda miokard infarkti xuddi shu yoshdagi ayollarga qaraganda besh marta tez-tez uchraydi. Bu erkaklarda aterosklerozning erta rivojlanishi bilan bog'liq.

Sabablari : Miokard infarktining asosiy va eng ko'p tarqalgan sababi — yurak mushagini qon bilan va shunga mos ravishda kislorod bilan ta'minlaydigan toj (koronar) arteriyalardagi qon oqimining buzilishi. Ko'pincha bunday buzilish arteriyalar aterosklerozining fonida yuzaga keladi va unda tomirlarning devorida aterosklerotik pilakchalar (blyashkalar) paydo bo'ladi. Ushbu kasallikning boshqa sabablari:

- yurak ishemik kasalligi;
- qandli diabet, gipertoniya;
- semizlikning har qanday bosqichi;
- stressli vaziyatlar;
- nikotin va spirtli ichimliklarga qaramlik.

Miokard infarkti belgilari : Yurak xuruji rivojlanishida alomatlar darhol emas bosqichma-bosqich yuzaga keladi:

stenokardiya;

Shundan so'ng, ko'krak qafasidagi yonish hissi bilan yurakda kuchli og'riqlar paydo bo'ladi. Og'riq qo'llarga, yelkaga, oshqozon va pastki jag'ga, shuningdek, tananing boshqa organlari va qismlariga tarqalishi mumkin;

- rangparlik, sovuq va yopishqoq teri chiqishi;
- aritmia.

Yurak to'qimalarining nekrotik zararlanishi varaja, past qon bosimi, nafas qisilishi, oyoq va qo'llarning shishishiga olib kelishi mumkin. Tomirlarda blyashkalar paydo bo'lishi davrida belgilar namoyon bo'lishni to'xtatadi.

Diagnostika: Ushbu kasallik [EKG](#), qon tahlili (uning tarkibi yurak xurujining xarakterli belgilariga ega), shuningdek, koronar angiografiya orqali aniqlanadi.

Miokard infarktini davolash

Bemorda miokard infarktidan shubha qilinganida, davolanish darhol eng yaqin shifoxonaga yotqizilishi bilan boshlanadi va shoshilinch kompleks reanimatsiya choralari ko'riladi. Bemorni tinchlantirish juda muhimdir.

Narkotik og'riq qoldiruvchilar yordamida og'riq yo'qotiladi, aritmiya, yurak yetishmovchiligi va kardiogen shok to'xtatiladi.

Agar bemor holat qoniqarli bo'lsa, kasalxonaga yotqizilgan kuni yoki ertasi kuni koronar angioplastika (arteriyalar devorini kengaytirish uchun operatsiya) amalga oshiriladi.

Reabilitatsiya va uning davomiyligi yurakning qanchalik zararlanganiga bog'liq. Reabilitatsiya mutaxassis tomonidan nazorat qilinadigan qayta tiklash terapiyasi, maxsus yengil parhez va jismoniy faoliyatdan iborat.

Xavfli jihatlari :

o'pka shishi;

kardiogen shok;

o'lim (yurak xurujidan o'lim 35% hollarda sodir bo'ladi)

Profilaktika :

surunkali kasalliklarga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lish;

tana vaznini nazorat qilish;

zararli odatlardan voz kechish;

psixologik va jismoniy stressni nazorat qilish.

Xavf guruhi :

qandli diabet va gipertoniya bilan og'rikan bemorlar;

yurak ishemik kasalligi va stenokardiya bilan og'rikan odamlar;

ortiqcha tana vazniga ega bemorlar;

chekuvchilar va ichuvchilar.

ADABIYOTLAR.

1. P.A. McCullough, E.F. Filbin, J.A. Spertus va boshqalar.
2. Yurak etishmovchiligi epidemiyasining tasdiqlanishi: Konjestif yurak etishmovchiligi (REACH) orasida resurslardan foydalanish natijalari
3. J Am Coll Cardiol, 39 (2002), 60-69-betlar
4. Baxrava A. A. GIPERTONICHESKAYA BOLEZNY //Evraziyskiy jurnal meditsinskix i esdastvennyx nauk. – 2023. – T. 3. – №. 9. – S. 45-51.
5. Abbosovna B. A. Ortiqcha vaznli va semirib ketgan odamlar metabolik sindromni rivojlanish xavfi yuqori // Travma va nogironlik bo'yicha tadqiqotlar jurnali. – 2023. – T. 2. – №. 12. – S. 44-50.
6. Badritdinova, M. N., Baxtiorovich, X. B., Abbosovna, B. A., & Akbarovna, N. M. (2023). Gipertenziya bilan og'rikan bemorlarda ritm va o'tkazuvchanlik buzilishi. Ilg'or zoologiya jurnali, 44.